

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/203188,Komunikat-Oddzialowej-Komisji-Scigania-Zbrodni-przeciwko-Narodowi-Polskiemu-w-Bi.html>
06.03.2026, 06:09

Komunikat Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Białymstoku o zakończeniu śledztwa w sprawie deportacji ludności województwa białostockiego do ZSRR w l.1940-1941

Data publikacji 25.07.2024

Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Białymstoku – działając na zasadzie art. 131§ 2 k.p.k. – uprzejmie informuje, że w dniu 23.07.2024 r. prokurator Instytutu Pamięci Narodowej – Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Białymstoku umorzył śledztwo w sprawach zbrodni komunistycznych, wojennych zbrodni przeciwko ludzkości, popełnionych przez członków Rady Komisarzy Ludowych Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich i funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich oraz Białoruskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej, a także funkcjonariuszy pełniących funkcje kierownicze w Wszechzwiązkowej Komunistycznej Partii i Komunistycznej Partii Białorusi, biorących udział w masowym zamachu stanowiącym naruszenie przepisów prawa międzynarodowego, a mianowicie postanowień IV Konwencji Haskiej, dotyczących poszanowania praw ludności pozostającej na terytorium okupowanym, w celu wykonania polityki państwa totalitarnego, polegającym na stosowaniu represji, poprzez zmuszenie obywateli polskich zamieszkujących obszar województwa białostockiego Rzeczypospolitej Polskiej do zmiany ich zgodnego z prawem miejsca zamieszkania i przymusowe wysiedlenie:

1. od dnia 10 lutego 1940 r. na tereny byłego ZSRR nie mniej niż 12 700 osób,
2. od dnia 12 kwietnia 1940 r. na tereny byłego ZSRR nie mniej niż 24 250 osób,
3. od dnia 28 czerwca 1940 r. na tereny byłego ZSRR nie mniej niż 13 250 osób,
4. od dnia 19 czerwca 1941 r. na tereny byłego ZSRR od ponad 9000 do ponad 12 000 osób,

przy jednoczesnym, połączonym ze szczególnym udręczeniem pozbawieniu ich wolności na okres znacznie przekraczający siedem dni oraz poddanie ich okrutnemu i niehumanitarnemu traktowaniu w wyniku stworzenia osobom deportowanym warunków życia zagrażających ich biologicznej egzystencji, wskutek ograniczenia dostępu do żywności i opieki medycznej, co stanowiło poważne prześladowanie wywiezionych z powodu ich przynależności do

określonej grupy narodowościowej, społecznej i politycznej.

Ponadto na mocy postanowienia z dnia 23.07.2024 r. zostało umorzone śledztwo w sprawie komunistycznych, wojennych zbrodni przeciwko ludzkości dokonanych przez funkcjonariuszy państwa komunistycznego – Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, w szczególności organów bezpieczeństwa, ścigania i wymiaru sprawiedliwości oraz zajmujących kierownicze stanowiska w partii Komunistycznej, stanowiących zamach wobec obywateli polskich z przyczyn narodowych i politycznych stanowiących naruszenie przepisów prawa międzynarodowego, a mianowicie postanowień IV Konwencji Haskiej, dotyczących poszanowania praw ludności pozostającej na terytorium okupowanym, a podjętych w celu wsparcia polityki państwowej ZSRR poprzez pozbawienie wolności bliżej nieokreślonej liczby obywateli polskich w okresie między 17 września 1939 r., a 22 czerwca 1941 r. za czyny niestanowiące przestępstw w świetle polskich przepisów prawnych i uwięzienia pokrzywdzonych przez czas znaczne przekraczający 7 dni w więzieniach i obozach pracy, w których panowały warunki szczególnego udręczenia wskutek poddania ich okrutnemu i niehumanitarnemu traktowaniu, a w przypadku części uwięzionych również tortur, co stanowiło poważne prześladowanie ofiar represji z powodu ich przynależności do określonej grupy narodowościowej, społecznej i politycznej.

Jako podstawę umorzenia, zgodnie z art. 17 § 1 pkt 5 kpk przyjęto śmierć sprawców zajmujących kierownicze stanowiska w aparacie państwowym i partyjnym ZSRR oraz wobec niewykrycia innych współsprawców przestępstw, to jest na podstawie art. 322 § 1 kpk.

Pokrzywdzonym przysługuje prawo przejrzenia akt sprawy i złożenia zażalenia na powyższe postanowienie do sądu właściwego do rozpoznania sprawy – Sądu Okręgowego w Białymstoku. W tym celu w terminie zawitym 7 dni od dnia ogłoszenia należy zwrócić się do Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Białymstoku ul. Warsztatowa 1A tel. (85) 664-57-90, o nadesłanie odpisu postanowienia. Wniesienie zażalenia po tym terminie jest bezskuteczne. Zażalenie wnosi się za pośrednictwem prokuratora, który wydał postanowienie.

Naczelnik
Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu
w Białymstoku

prokurator Janusz Romańczuk